

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesít-űt új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Simor-utca 39.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Eredendő bününk.

(r. r.) Közéletünk nagyfokú súlydése gondolkozásra készíti az erre alkalmas főket, s bármiként hányjuk-vessük a dolgokat, míg Deák Ferencztől, aki megteremtette a fejleszthető 67-iki kiegyezést, egész Bánffy báróig eljutottunk, be kell ismernünk, midőn már a lejtő legaljára értünk, hogy régi, nagy bünök bosszulják meg magukat rajtunk. Harminez esztendői önámítás, harmincz esztendei magunk csalása termi meg szörnyű gyümölcseit.

A gyermekes bizalom naiv elfogultságával csalta meg ez a nemzet önmagát 1867-ben. A szabadság csalóka külső képe, a szebb jövő rég nélkülözött, annál mohóbban kiszinezett reménye sajátjáság mámorba ejtette, s a mámor elhitette vele, hogy intézményeket alkotott, amelyek évszázadokra biztosítják nyugodt, biztos fejlődését.

Elpárolgott a mámor, de az önámítás tovább folyt. A nemzet félt a kiábrándulástól, félt elhiinni, hogy amit *mindennek* hitt akkor, — az semmi; sőt rosszabb a semminél. Félt ezt belátni, és inkább csalta, öntudatosan csalta magát tovább.

Most aztán a mi megfordított Midas királyunk, Bánffy bárónak kezében olyan kirívóan jelentkezett a 67-iki alkotásnak szomorú üressége, hogy lehetetlen azt meg nem látni. Elérkezett az ideje, hogy az önámítás véget érjen, minthogy nem font az ördög olyan hosszú kö élet, aminek vége ne szakadjon.

A 67-es kiegyezés nem volt tulajdonképpen intézmény-alkotás, csupán törvényalkotás. Formai törvényalkotás, amely a lényegen, az intézmények tartalmán semmit se változtatott.

Maradt minden a régiben, csak a forma lett más, csak más nevet kaptak az intézmények. A hadsereg maradt osztrák és egységes, a külképviselet maradt osztrák és egységes, amint volt: a gazdasági egység vagyis Magyarország lekötöttsége Ausztria javára — maradt, amint volt. Csak más neveket kaptak. Azelőtt együttvéve ugy hitták őket, hogy birodalmi egység. Most elnevezték közös hadügynek, közös külügynek és kereskedelmi és vámszövetségnek.

A „birodalom“ adóssága is rajta maradt a mi nyakunkon. Azelőtt terhelte Magyarországot, mint a birodalom részét. Most elvállaltuk „önként.“ Sőt még nem is vállaltuk el a tőkét — mert hisz azt tettük, amit mi akartunk, — csak a kamatok fizetését 30 százalék erejéig. (Lesz ez még több is, ha Bánffy báró továbbra is a kormányon marad.) Persze, az osztrák

nem bolond olyan adósságot kifizetni, aminek más fizeti a kamatját. Látszik is, hogy most az adósság törlesztéséhez hozzájárulunk a magunk perzentjével. Az adósság tehát épp úgy a nyakunkon maradt, mint azelőtt volt. Csakhogy azelőtt az erőszak volt a jogczim, most pedig a „önkéntes“ megylelküségünk. És nekünk rémségesen tetszett, büszkék voltunk arra is, hogy most nem tartozunk a tőkével, csak a kamatot fizetjük. Az osztrák pedig nem irigyelte tőlünk ezt a kedvtelést. Ő nem bánta, elvileg akárminek tekintjük a fizetésünket, a fő, hogy fizessünk.

Ennyi volt a kiegyezés. Az intézményekről levették a régi, abszolutisztikus ruhát, adtak rájuk szép alkotmányos új köntöszt. És mi nem vettük észre, hogy az új ruhában a régi intézmények vannak, vagyis magyarán mondva a kutya ugyanaz maradt, csak a nyakravalója változott.

Mi tehát az új dolog a kiegyezésben? Talán a delegáció? Hisz az csak forma. Szükséges volt alkotmányos külszint adni a birodalmi ügyek — vagy mint új nyelven hívják — közös ügyek intézésének Próbálták az egyik ruhát: a Centralparlamentet. Nem tetszett. Kieszeltek egy másik ruhát: a delegációt. Ez már szebb volt, ezt elfogadták.

Bécsben nem haragudtak érte. Hisz a ruha mellékes a fő az, hogy az intézmény, amely benne van, a régi maradjon. És ez megmaradt a régi. A birodalmi ügyek egysége megmaradt. Elintézésük lényege is megmaradt. Összejön a birodalmi kancellár (most közös külügyminiszternek hívják) meg a birodalmi tanács tagjai (a kiegyezés közös minisztereknek keresztelte őket) és ellátározzák, hogy mit kell csinálni. És amit elhatároznak, az történik. Csakhogy most (ez a formalitás, a czifra ruha) el kell mondani 120 embernek. Ez a 120 ember aztán az elmondottakat szomorú tudomásul veszi kellő napidij mellett. Ezt úgy hívják, hogy a költségvetés elfogadása: legalább 30 év óta még nem esett meg, hogy csak egy szót is változtatott volna rajta.

Szóval az egész kiegyezés csak annyi volt, hogy a meglévő állapotot felöltöztették alkotmányos ruhába. Megengedték nekünk, hogy a meglévő intézményeket kereszteljük el úgy, ahogy tetszik, czitrázzuk ki alkotmányos formákkal, sallangokkal, ahogy tetszik. De a meglévő állapot tartalmát, lényegét még csak érinteni se volt szabad.

És azon dolgozott annyi okos ember, hogy ezt az alkotmányos komédiát megcsinálják. Jóhiszeműleg jártak el, azt hitték, hogy megvethetik a lábukat a tor-

mákban s lassacsán megtöthetik ezeket a formákat a megfelelő tartalommal.

Harminez évig úgy ahogy megfért az új ruha az óska állapoton. De most már nem illik rá. Nem lehet a gazdasági egységet a kereskedelmi és vámszövetség formájában fenntartani. Sebaj, szabnak rá más ruhát: önálló rendelkezésből, a 14. §-ból. Mert a ruha mellékes, a fő, hogy a lényeg megmaradjon. Az szent és sérthetetlen. Gazdasági egység kell minden éron. — ezt kívánja a birodalom érdeke. Hogy mi-nek keresztelik: szövetségnek, szerződésnek, — bánja a menykő, csak meglegyen.

Most már nem csalhatjuk magunkat. Most láthatjuk, hogy az alkotmányos forma csak ruha volt, amelybe a 67 előtti tényleges állapotot öltöztették, hogy 67 után is megmaradjon. Most láthatjuk, hogy ennek a tényleges állapotnak a fenntartása a fő. Ha tenmaradhat alkotmányos formában, maradjon, ha nem, hát fenntartjuk amugy.

Es mivel minékünk egyetlen menedékünk az alkotmányos forma, mert amig ezekbe bujtatva látjuk a régi abszolutisztikus intézményeket, addig legalább áttalhatjuk magunkat azzal, hogy ezek alkotmányos intézmények, — hát most az a legfőbb igyekezetünk, hogy a régi helyett új alkotmányos formát találjunk a gazdasági egység számára, az elszakadt ruha helyett új ruhába bujtassuk. Még pedig sietve, mert addig alkotmányos ruha nélkül, abszolutisztikus meztelenségében áll előttünk.

Ezért az a sajátjáság jelenség, hogy mikor a gazdasági egység fenntartása az eddigi alkotmányos külszin mellett lehetetlené vált, hazánk bölesei, Bánffy bárótól Pulszky Gusztig, azon török a fejeiket, hogy mit tegyenek hát a gazdasági egység további „alkotmányos“ fenntartására.

Elhittük magunkkal és el akarjuk hitetni a világgal, hogy mi önállóan rendelkezünk a saját ügyeinkben. Pedig nem igaz. Nem az történik, amit akarunk, hanem azt akarjuk, ami van. Mint a mesebeli király, aki azt mondta, hogy a nap az ő parancsának engedelmeskedik. Csakhogy persze minden reggel azt parancsolta a napnak, hogy keljen fel. S rettentő büszke volt rá, hogy a nap azt teszi, a mit ő parancsol.

Igy tettünk mi is 67-ben. Megvoltak a tényleges állapotok, azoknak meg kellett maradniok. Hát kimondtuk, hogy mi akarjuk ezeknek a tényleges állapotoknak a megmaradását. S büszkék voltunk rá, hogy az történik, amit mi akarunk.

Igy lesz most is. A gazdasági egység megvan s meg kell maradnia. Hát ki fogjuk mondani, hogy akarjuk megmaradását,

s kész az alkotmányos önállóság, mert az történik, amit akarunk. Csak azt keressük még, hogy milyen formában mondjuk ezt ki. Minden valószínűség szerint a kormánypárt Kolumbusai felfedezik ezt a formát s Bánffy báró e hó közepe táján el fogja reczitálni a Jeszenszky min. tanácsos által belévetelt ígéket a többség nagy helyeslése közben; amitől az obstrukció leszerelését reménylik.

Az egész világ tudja, hogy nem azért van így, mert így akarjuk, hanem azért kell így akarnunk, mert így van. Mi is tudjuk s mégis csaljuk, ámitjuk magunkat tovább . . .

POLITIKAI HIREK.

— A spadassin. Senki sem tudja még ma megmondani, hol és miben fog véget érni a mostani parlamenti küzdelem, mely a kormány és támogatóinak létért való küzdelmét képezi szemben az ellenzék amaz akciójával, mely immár doronggal hessegeti el a husos szent fazekak mellől az ott régóta lakmározókat. A Ház keddi zárt ülésében kínos incidens adta magát elő. Gajáry Ödön, a kormánypártban legjobb vivónak tartott képviselő, az agent provocateursre vállalkozott, midőn minden indokolás nélkül *krakóler módjára* beleköüött a haza egyik legelső gentleman-jébe, gróf Károlyi Sándorba. Régóta tudtuk, hogy az egykori fajúsi jegyzőből képviselővé vedlett Gajáry egyik oszlopos erőssége annak a praetoriánus gárdának, mely a zsiros falatokért tüskönbokron át követ minden néven nevezendő kormányt, talán még egy kancsukával parancsoló muszka kormányt is; de azt még sem mertük volna fűtéllezni, hogy ennyire kimutassa a foga feléért, hogy ugyszólván beleheccelje a páros viaskodásba azt a nemes térfut, akit párkülönbség nélkül mindenki tisztel az országban. Elvárjuk az ügy fejleményeit s ha már

annyira süllyedtünk, hogy a kormánynak fizetett spadassinokkal kell dolgoznia, bizonyára gondoskodni fogunk, már csak önvédelemből is, hogy a jeles férfiú egyszer emberére találjon, akit nem ijesz meg mohamed termete a harsabajaszu Gajárynak, a hit a kormánypárti naivak bramarbas-nak tartogatnak ijedős természeti ellenzékiek számára.

— **Kétszáz inkompatibilitás.** Polónyi Géza, a képviselőház tegnapi ülésén bejelentette Pulszky Ágost összeférhetlenségi esetét. Ezt a bejelentést a legközelebbi napokban a szabad- elvüparti képviselők ellen irányuló bejelentések hosszu sora fogja követni. Ugy értesülünk, hogy a szabadelvüpartban legalább is 200 olyan képviselő ül, akik képviselői állásuk és a törvény ellenére megmaradtak azokban az állásokban, a melyek mandátumaikkal összeférhetetlenek.

— **Kilépés a szabadelvü pártból.** A képviselőház keddi ülésén lezajlott események, főleg pedig Gajáry Ödön beszéde folytán Blaskovich Sándor kilépett a szabadelvüpartból. A viszonyokat nagyon is jellemző leveléből melyet Podmaniczky Frigyes báróhoz, a párt elnökéhez intézett, adjuk a következőket:

„Az úk folyamán ama párt részéről, amelynek a mai napig tagja voltam, Gajáry Ödön tisztelt képviselő ur közveitásával oly elvek jutottak nyilvánosságra, amelyek szerintem, e párt működésében forduló pontot jelentenek. Mert ha oportunizmussal vádoltatott is ez ideig e párt, oly tettek és cselekmények legalizálása, amelyekhez a politikai morál tekintetében szó fér, a mai napig még nem követett el. Fent említett tisztelt képviselő ur ugyan, a párt hallgató megjegyzése mellett azt jelentette ki: hogy akik választásokra pénzt adnak, a párt részéről feltétlen tiszteletet érdemelnek. Lehet, hogy vannak e pártban egyesek, akik nagy feladatokat tűzven ki maguk elé, amelyeket csakis a párt összetartása által tartanak elérhetőknék s éppen ezért e nyilatkozatokat némán fogadják, habár magukban helytelenítik is. Nem tudhatom, hogyan gondolkoznak, nem is kutatom, Tehát ki-ki saját lelkiismerete szerint! Részemről azt tartom, hogy ha már benne voltunk is e morális posványban, amelynek reakciója a közszellem teljes elfajulása, az individuális érdekek előtérbe lépése által, már évtizedek óta nevezetünk nehezedik,

— Gyere fiam, nagyon jó itt. Csak a lokomotivok sipolnak egy kicsit, az én fületem pedig tönkre tette már a telefon.

Megyek is hozzá, nemsokára talán.

Prometheusz, polgári nevén Fiala Tamás, az esetlen Fiala. — itt dolgoztam kérem nálunk, a Legfrissebb Pesti Újság redakciójában. Szenzációkban utazott az öreg — ő volt a riporter — meg főleg abban, hogy rendszeresen, napról-napra azon volt, hogy elvegye egy csomó illuziómat, hogy megutáltassa velem a pályámat, a nagyot, a szépet, a szentet, a magasztosat, melyért ott hagytam a városom, a két jó szülémet, késo télen, este, egy hosszu kabátban — melynek feltűrt gallérja elfedte a fél arczomat — váltva meg a harmadosztályu vasuti jegyet. (Akkor még nem tudtam, milyen nagy hidegek vannak idekint, hogy mennyi szenvedéssel, jaj de mennyi szenvedéssel van kiköveze a boldogulás felé vezető út. Akkor még ifju voltam és üde és nagyon sok mesém volt. Azóta elfogytak, elfogytak azóta, nagyon hamar pediglen.)

. . . Az volt az első, hogy végig nézett. (A hatodik számú szobában, mint már fent is említettem.)

— **Fiatall vagy — mondta — voltam én is. Pirok az arczod! Volt az euyém is. Majd elmegy, el, mint a tavalyi hó.**

Aztán volt részem később is bőven a tanácsaiból. Gyűlöltém is egyidőben érettük, szenvedélyesen, gyerekesen, az utolsóig. Ha nem volt munka, de dologközben is beszélt mindig hozzám, rapszódikusán, befejezetlen mondatokban rekedtes, hörgő hangján. Szídta az újságírást; ezt a modern piócát, mely szívja,

az ily eszmék nyílt hirdetése által oda jutunk, hogy a politikai immoralitást a szó teljes értelmében legalizáljuk. Tudtommal a parlamentáriszm történelmében még ilyen eltévelyedés nem fordult elő. A magam részéről nem kívánván szolidaritást vállalni azzal a felfogással, a mely a parlamentet a parlamentáriszmnak alapelveivel szembe helyezi, — tisztelettel bejelentem Nagyméltóságodnak, hogy a mai napon a szabadelvüpart kebeléből kilépek.

Blaskovich Sándor példáját értesülésünk szerint már a legközelebbi napokban több szabadelvüparti képviselő követni fogja.

Rendkívüli közgyűlés a városházán.

— Saját tudósítónk stenográfiai feljegyzései nyomán. —

Szerdán délután színültig telt meg a mi régi közgyűlési termünk, rég nem látott városatyákat hozott össze annak a manővernek a híre, hogy a megszorult kormánynak Székesfejervár is beálljon abba az igájába, mely kihuzza a csávából, amibe a saját éhletelensége folytán került.

Utóvégre Bánffy előtt is voltak kormányaink. ott volt az Andrássy, Lónyay, Szapáry, Tisza, Wekerle kormány, de egyik se szorult reá amolyan praecarius értékű szépségflas romra, amely voltaképpen praktikus szempontból annyit ér, mint Bécsben a *nichts*.

A hangulat eléggé szenvedélyes volt s már az ülés kezdetével meglátszott az izgatottság. A városházi primipillusok, akik már előző este számbavették a számbavehetőket, négy darab többséget helyeztek kilátásba. Szerencse, hogy nem működött a totalizateur, mert különben nagy osztlékot kellett volna kifizetni az elért nem reménylett többségért. Hja, még mindig érvényes Madáchunk jeles mondása: Sok az eszkimó és kevés a — konz. Mennyi önös érdek, mennyi haszonlesés fér meg egy ilyen gyűlésekzetben, ahol a haza szent nevével tüzek kufárkodást. Először is meg kellene nekik tanulniok, hogy mi az a haza, s mit tesz a hazát szeretni. De hát inkább beszélhetünk

szívja a vérünket — „én nem érzem“: gondoltam akkor — elsorvasztja az idegeinket, mumiákká tesz bennünket. Egy tarpeji szirt után sóvárgott, honnan le kellene dobálni azokat, akik újságírók akarnak lenni.

Es esténkint, nyolcz óra körül rendesen, mikor a munkaársak vacsorázni mentek, egy pár asztal fölött égett csak a gázláng, s a mi neveink alatt mesés számok álltak már a krajzler-nél. A kanapéhoz vonzolt, s nem engedett el, míg nem beszélte el, hogy mint volt.

Hogy hogy volt? Először is menj haza gyerek, most még nem késő. Aztán menél, de már nem lehet. Bár nekem mondta volna akkor így valaki! — itt maga elé nézett, hosszán, mereven. Olyan szomorú volt lecsüngő bajuszával, szürkés szakállával, beesett, karikás szemével.

— Hogy — folytatta — hogy volt? Tizennyolcz éves voltam, s mint az ugorka: zöld. Ösmertem egy leányt, egy leányt ösmertem, ki széke volt és kékszemű — Margitnak hívták. Olyan lány nincs is már tán a világon. Kék ruhában járt mindig, fehér babosban, kis fehér babosban. Apa a kaszinóban tarokkozott, aludt anya, a tánt pedig — emlékszem még rá, olyan volt az arca, mintha léniával rajzolták volna meg — regényt olvasott, sokat, szerelmeseket. A kertben ültünk. Teméntelen virágok volt, orgona főként. S én lelkesedve, kipirult arccal dicsértem a haját, a szemét, a kacagását, mely szebb minden muzsikánál. Tudja Isten, a szavak szinte egymásba fonódtak, s ment, mint a karikacsapás. „Gyönyörűen beszél — mondta Margit — csakhogy nem mond igazat.“ Nekem is tetszett a kis, rögtönzött vallomás, — virágok között született, s olyan is volt, mint egy

Prometheusz a redakcióban.

— A Fejérmegyei Napló tárczája. —

Ugyan nincs már ott, hanem jobb helyen, jobb helyen, kinn a város végén, a sok vasuti sin szomszédságában: a kerepesi-uti temetőben. Tavaly ilyen tájt még együtt csavarogtunk az öreggel, veszedelmesen korán a napfelkeltehez, természetesen, éjjeli kávéházból éjjeli kávéháza. Olyanokba, hol sok a leány, szöke, barna, vörös, mind más, csak az egyben egyforma, hogy — a tömértelen plüss, selyem, meg mit tudom én micsoda daczára — roppant rosszul öltözött, s mindnek kezében hosszukás ridikül. Ha meguntuk az egyik helyet a sok sőr és vastag, émélyítő ital szagát, mentünk a másikba. Utközben aztán meg-megállított:

— **Gazemberek vagyunk mind a ketten, te is, meg én is. Neked le kéne ütni engem, nekem meg téged. Ilyenkor menni haza minden nap, mikor más becsületes embernek már készitik a vizet, meg a cipőt a csaléd. Hagyj el, vagy én hagylak itten téged.**

Aztán züllöttünk még egy kicsit — két hétig, három hétig — aztán elkezdett a melle számárokodni egy kicsit, s azután csakugyan itt hagyott. Most egyedül vagyok a hatodik számú szobában, hatodik szobájában a *Legfrissebb Pesti Újság* szerkesztőségének.

Szabad legyen egy pár szót az én keserű, cinikus, ven fia barátomról szólani, a ki még most sem feledkezett meg rólam. Éjjelente, álomban, hallom amint szólítgat. Csak suttogás kerülgeti az ágyamat: sok vész el a hangból, ha olyan messziről jön. Inkább sejttem, mit mond.

vaknak a színekről, mint ilyen mindenben hasznos kereső alkalmi politikusoknak a hazaszeretetről.

De hát így megy ez most másutt is, miért lenne éppen kivétel Székesfehérvár? Úszunk tehát az árral s a kegyelmes urak felé tartjuk esengve kalapjainkat: hullajtának bele va' amit, amiről azt mondja a latin: non oiet.

Nem kellett tehát profétáknak lennünk, bevált keddi számunk előkelő helyén hozott közlésünk, hogy a bizalmi fölírat meg lön szavazva, de nem egyhangulag.

A három órától majdnem hétig tartó mindvégig érdekes közgyűlésről a következőkben számolunk be:

Fiáth Pál b. főispán: A legutóbbi közgyűlésen polgármester Önagsága bejelentette, hogy e hónap lefolyása alatt szükségessé fog válni egy rendkívüli közgyűlés megtartása; mert tudva volt már akkor, hogy a jótékony növegyet appellálni fog a polgárok jó szívességéhez.

Időközben szükségessé vált a rendkívüli közgyűlés egybehívása már csak azért is, mert az adómegváltás ügye ezt parancsolja sürgősen. Időközben benyújtott *Töltényi* Antal indítványa: *(Abczig!)* Időközben tehát ez is fel lett véve a tárgysorozatba. *(Elég ségyen!)*

Kérem a kik fel akarják szólni, jegyzetessék fel magukat *Knittelhoffer* aljegyző urnál.

Kalocsay Alán: Méltóságos Főispán Ur! Tekintetes Törv. hat. közgyűlés. Méltóságod elhangzott megnyitó. szavaiból értesültem, hogy már a legutóbbi közgyűlés alkalmával be lön jelentve egy rendkiv. közgyűlés szükségése, maguk a tárgypontok is megnevezettek, most pedig *Töltényi* Antal indítványa is besoroztatott. Én midőn napirend előtt egész tárgyilagossággal felszólalok, tesszem azt, a köv. indokból, a mi t. i. az, hogy a törv. hatóságokról szóló 1886. XXI. t. cz. értelmében Székesfehérvár szab. kir. város törv. hatósága is tanácskozási ügyrendjére nézve 1896-ban megalkotta szervezési szabályrendeletét, mely a belügyi kormány által jóváhagyott. Azt hiszem, t. Közgyűlés, midőn e törvényhatóság a törvény által megszabott feltételek szigorú megtartásával törvényt alkotott magára nézve, mindaddig, míg ez törvényesen megváltoztatva nincsen,

virág — s este, titokban, gyertya mellett le is irtam. A bácsi szobájából loptam papírost — vakációkor volt — kéket, két árku. Aztán beküldtem a helyi újság szerkesztőjének. Vasárnap benne volt a lapban a fárcza, szép garmond kompakkal, hátul, a szerkesztői üzenetekben pedig üdvözülte a szerkesztő az új csillagot, egyben jelentve, hogy a „t. p. 4-t megindította. Azt a pápászeses redaktort kellett volna elégetni tisztelet példányostul, azt a kerítőt, a ki megszerzett a rotációsakat. Mert napról-napra benne marad belőnk egy darab a gépben, emberhus kell neki, különben nem száguldoznak rendesen kerekai. S látja fiam a lapunk palotáját, a L. P. U. házát, a mi agyvelőnkkel vannak a téglák egymáshoz ragasztva. Az enyemből több van benne, de van a magából is. S ez a város, ez a bünös, nyomorult város.

— Mondja kedves Fiala ur. — kockáztattam egy alkalommal — hát miért nem hagyja itt ezt a komédiát? (Később hallottam, hogy miután három estendeig ígérgette, hogy beszűnteti ezt a bolond kompaniát, s az újságírást, ezt az irtózatos Molochot, eltiúnt egyszer a fővárosból, de két nap múlva ismét ott gubbasztott borostás állal az íróasztala mellett.)

— Mennék szerencsétlen, de nem tudok, nem lehet. Prometheusz vagyok, nem ereszt az íróasztalom, meg a kávéház.

— A lányra ráunt talán Fiala ur. Mért nem ment el érette.

— Szamár, mit kérdezel ilyeneket. Rossz lettem, rossz lett ő is. A mostohája bántotta, hát.

— Mindegy, mást kellene keresni, a ki

ezeket megtartani köteles. Meg vagyok szentül gyűződve, hogy különösen Méltóságodnak, akit e sz. kir. város minden biz. tagja, minden polgára legőszintébb tisztelettel környez, a törvényt meg fogja tartani.

Bátor vagyok felhívni a közgyűlés becses figyelmét a mi szabályrendeletünk 2. §-ára, a mely így szól: *(olvassa.)* Rendes közgyűlések meghívói legalább 3 nappal a közgyűlés kezdete előtt a polgármester által szabályszerűen a város ház kapujára kifüggesztendők; rendkívüli közgyűlések alkalmával pedig a meghívókon a tárgysorozatban a tárgyalandó ügyek rövid foglalataja közlendő.

Mélyen t. közgyűlés! Egész határozottan, nyíltan kijelentem, hogy a 2. § értelmében szabályellenesen tartom a jelen közgyűlés egybehívását, és emellegva vagyok bátor azt napirend előtt indítványba hozni, hogy talán Méltóságod is hozzá fog járulni ahhoz, hogy a jelen közgyűlést más időre és más alkalmas napra elhalasztjuk.

Fiáth Pál b. főispán: Nagyon bizelgő, nagyon megtisztelő nyilatkozatot tett a felszólalt képviselő ur. Ugyanis azt mondotta, hogy én törvényellenes dolgot nem fogok elkövetni soha. Ez a meggyőződése megmaradhat egész életén át teljes szüziségében; de az új indítvány, a melyet a képviselő ur tett, el nem fogadható. Én egy jogot és köteleiséget gyakoroltam a törvény alapján. Az 1886. XXI. 46. §-ának 2. bekezdése azt mondja, hogy rendkívüli közgyűlés bármikor összehívható. Városi törvényhatóságoknál 24 órával előbb közlendő a meghívó. Én jogomat teljesítettem, kérdem a polgármester urat, vajjon 24 órával előbb közzé tette-e a meghívót?

Havranek József polgármester: Én 7-én vettem a főispán ur méltóságának közlését reggel, és még aznap délben kiküldöttem a biz. tag uraknak a meghívókat. Tehát nem 24, hanem 48 óra mulott.

Fiáth Pál b. főispán: Azt hiszem, hogy ezt az eljárást maga Kalocsay képviselő ur is törvényesen fogja elismerni. Szabályrendelet, még a kormányi szabályrendelet sem bír azon erővel, mint a törvény. Tehát ennek a szabályrendeletnek benn kell lennie a törvény keretében, de nem megfordítva. Én teljesen törvényesen jártam el, midőn kihirdettem a közgyűlést. Hogy foganatja volt, azt örömmel konstátalom, mert oly szép számmal jelentek meg

megérténé magát Fiala ur. A házasság az egyetlen jó. Puha, meleg fészek.

— Most, — itt meg kellett állnia, mert nagyon erőt vett rajta a köhögés — most, mikor úgy életem, mint a nagyvárosi emberek. Mikor elcsókoltam az ifjúságotom kifeszett rongyok között. Nem mernék leányomat az oltár elé állani, hisz a nász után számon kérhetné tőlem azt, amivel megraboltam, amit az utczán hagytam, ott hagytam az utczán. Mit felelnék neki, szólj fiu? Meg kell örülni, meg kell örülni.

Pár hónapig — nagy örömrömpre és csodálkozásunkra — egész vidám volt ezután, szójátékokat csinált, léhaskodott velünk, de mikor felütötte fejét az újságokban az a bizonyos czápa, s a kis, ferenczvárosi kereskedőasszonyok kofferjeire is rátették már a tátrafüredi czédulát, valósággal megbolondult. Ó haza akar menni. De szép lehet most a fütöcza, az akác a templom előtt. Az ablakok már a padon vannak, oly édesek a zöld zsaluk.

S elkezdte dicséretét a jó vidéknek, de ugy, hogy a legmegörögzőbb fővárosit is, — kin már jó vastag patinát hagyott ez a nagy Babel, elfogta — a vágycsökés őt hallgatván. Hogy beszélt az anyaföldről, mely olyan hü, a nyárról, mikor csupa arany a földnek az élet, ameddig a szem ellát. Az aratásról. Leányok, legények, vágják a rendet, s egyszer csak rákezd egyik egy nótára. Utána a többi. Az a nóta, a magyar nóta, nem pedig a kuplé meg a valcer. S a tél. A szüzfűhő megroppan az ember lába alatt. Megy vadra. Este. A nádas befagyott, a nagy barnaság között fehér darabok: jég. Csend van, s a puszka csöve megvillan a hold fényében. És a délutánok, mikor

a bizottsági tagok. *(Éljénés.)* Tekintetes bizottság! Még pár szót csak, és aztán megkezdhetjük. En a jogomtól fogva kimondom, hogy megtartjuk a közgyűlést, a mit ezzel megnyitók. A kinek nem tetszik, appelláljon ellene a belügyminiszterhez, én felterjesztem.

Dr. Sára Gyula: Ügyrendünk hivatkozott 2. szakasza, melyre Kalocsay Alán Ur indítványát alapította, világosan megmondja, hogy a közgyűlések általában 3 nappal előbb összehívandók. Én határozottan azt az álláspontot foglalom el, hogyha a szabályrendelet olyat tartalmaz, a mi ellenkezik a törvényvel, érvénytelen. De mivel szabályrendeletünk min. megerősítést nyert, ránk nézve az törvény. Ismételve kijelentem, hogy a mai közgyűlés törvénytelen alapon áll, az nem tárgyalhat semmit, mert csak úgy suttymban hívták össze.

Fiáth Pál b. főispán: A közgyűlés meg lévén nyitva, ebben az irányban semmiféle felszólalást nem engedek meg. A ki nincsen megelégedve, az appellálni fog. Most következik a tárgysorozat 1. kérdésének tárgyalása és az ehhez való hozzá szólás. Mindenekelőtt az indítvány fog felolvastatni.

Tóth István főjegyző: (olvassa.)

„Városunk közönsége nem zárkozhatik el azon mozgalom elől, melyet az ország legérdemesebb városai megindítani kényszerültek, midőn is az országgyűléshez intézett feliratban adtak kifejezést hazafiás aggodalmuknak és sajnálatuknak a felett, hogy a képviselőház alkotmányos tárgyalásait az ellenzéki pártok egy kis töredéke jelenlegi obstrukcionális vitával megbénítani törekszik s ezáltal nemcsak az alkotmányos kormányzat alapjait igyekszik megrendíteni és a magyar parlament világszerte elismert jó hírét elcsúsztatja... *(egy hang: elég szomorú!)*... hanem közállapotaink megmértelyezésével *(Derültég)* a legvitalisabb érdekeinket is megmérhetetlen... *(hangosan olvasson!)*... károsodás és veszélyrel sújtja... *(Főispán: Méltóságos! meghallgatni; a közbeszólókat névszerint leszek kénytelen megszólítani)*... melynek minden irányban kiterjedő nyomászatát... *(egy hang: és a többi!)*... a munkás, békés s nyugodt gondolkozású honpolgárok máris kénytelenek viselni! *(Abczig!)*

Tekintetbe véve ezen általános nagy érdekek sérelmeit, meg utalni kívánok azon,

folyik a parókian a csendes. A jegyző összeráncolja a homlokát: megint hozzakerült a vörös ász. (A vörös ász jó kártya, ugyan, de ennek története van. Harmadéve elveszett a pakliból a vörös ász, s azóta egy papirdarab helyettesíti. Arra persze nagyon kell vigyázni annak, akihez kerül. Azon pedig, hogy három évig eltart nálunk egy pakk kártya, ne tessék nevetni: a falun meg tudunk ám mindent becslülni.) A tiszteletadó ur vidáman mond be egy kontrát, a szomszédszobában készíti már a fonatot meg a jófajta szilviorumot a nagyaszonny. Négy poharat töröl ki, pedig csak hárman vannak. A negyedik a tanító uré (most az iskolában van. Kissé sokáig van ott, mert nálunk csak télen tanulnak. Nyáron libát őriznek, a háznál, a földön vannak a kis diszicipulusok, s ki kell azt pótolni. A kandallóban pedig kedvesen ég a tűz, lobognak a nagy, veres lángok, a nagy, veres lángok lobognak...)

... Hát jó. Ha a szerkesztő haza jön, adnak neki szabadságot. De mikorára a szerkesztő haza jött, Fialának nem kellett már a szabadság.

Édes öreg, czinikus, keserü czimborám, haza kellett volna mennem. Most már nem tudok, nem enged az íróasztal, a kávéház. De egy kicsit tán elszabadulhatok tőlük. Amíg kiérek a Kerepesi-ut végére, egész a sinek szomszédságáig. A sok sipolást én sem szeretem, az én fülem is tünkrete a telefonon.

Megyek, megyek: nemsokára talán.

K. V.

városunkat különösen érintő körülményre, hogy újabb törvényeink az 1898. XVI. és XVII. t. cz. a városok fogyasztási adójövedelmeit elvonják, mely jövedelem-megvonás háztartásunk megzavarásával jár, ha csak még idejében a város fogyasztási természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló javaslatban biztosított kárpótlásról törvényhozási és kormányzati uton mielőbb nem lesz gondoskodva.

Mindezen indokok alapján az elősorolt, ugy országos, mint helyi érdekek megóvása tekintetéből csakis a honpolgári kötelesség-érzet vezérel akkor, midőn azon alázatos indítványomat terjesztem elfogadás végett a t. közgyűlés elé, miszerint

Székesfejérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága alkotmányos törvényeink nyújtotta jogával kívánván élni, felterjesztést intéz a törvényhozáshoz, melyben mély sajnálatának és hazafias aggodalmának ad kifejezést: a képviselőház jelen tárgyalásait megbénító áldatlan obstrukcionalis törekvések felett s egyúttal kéri, hogy keresse és találja módját azon alkotmányos kereteknek, mely ezen szomorú helyzetből a törvényhozást megszabadítja, és országos hivatásának megfelelőleg üdvös és eredményes munkálkodásának folytatását biztosítja.

Beadja Töltényi Antal.

Tóth Arthur kezdeményezésére impozáns „hoch“-ozás vette kezdetét, melynek lecsillapulta után szót kért

Töltényi Antal: Midőn indítványt teszek, 50 év tapasztalata van mögöttem, és hogy nevetem adtam hozzá, semmi más nem vezetett, mint azon érzés, hogy az országban egy töredék, egy maréknyi párt rész... (közbekiáltások: ohó! hátrább az agarakkal!)... nem én mondom, így mondják mások, (nagy zaj) nekem jogom van beszélni, annyi mindenesetre, hogy bele ne pletykázzanak a beszédembe...

Tóth Arthur: Ne beszéljen ilyen szamarkat! (Derűtlenség.)

Fiáth Pál b. főispán: Rendre utasítom ezért a kifejezésért a biz. tag urat, mert nem parlamentáris, s nem egyező a beszélettel. Kérem a közbeszólót, hogy vonja vissza szavát!

Tóth Arthur: Nem vonom! (Nagy zaj. Felkiáltások: Akció! Hol a tisztí ügyész!)

A közgyűlést vezető főispán akart még valamit mondani, de a nagy lármá nem engedte szóhoz jutni: mire pedig lecsillapodott a zaj, csak annyit mondott a főjegyző felé: folytassuk!

Töltényi Antal: (folytatja) és most, midőn ebben a rendkívüli helyzetben vagyunk, midőn vigyázni kell az országgyűlésnek, hogy Ausztria gunyárgyává ne tegyen bennünket... (közbekiáltások: maga Bánffy rontja a beszéletünket!)... én tudom, mi az abszolutizmus és mi az alkotmány. Soha a szélsőségeknek barátja nem voltam. Legjobb a közép út. Az ellenzékét tiszteltem, becsülöm, ha kötelességét teljesíti... (Hiszen éppen azt teszi!)... Hogy lehet csak el is képzeli, hogy egy parlamentben a többségnek ne legyen joga? Hisz nálunk a többség kell, hogy döntsön... (Ez a baj!)... huszonöt ember csinálja az obstrukciót, melyről már Kossuth Lajos...

Tóth Arthur: Ne vegye az ajkára! (Éljen!)

Töltényi Antal... melyről maga Kossuth azt mondta, hogy felette veszedelmes és a reakciót vonja maga után. Egy jogot ismerék parlamentáris országban és ez a többség. (Percekig tartó „hoch“ kiáltások)

Nagy Ignác: Tek. közgyűlés! Én indítványt teszek és indítványom az, hogy a Töltényi Antal ur által beadott indítvány vétessék le a napirendről és mi térjünk felette a napi rendre. Én minden szenvedély nélkül, izgatottság nélkül szólva, egészen higgadtan akarom a tárgyat pertraktálni. Én vagyok az az ember, a ki az obstrukciót elítéli, mert az az ország drága pénzét fecsérelti, azonban azt az indítványt, mely itt tétetett, a czéltól, hogy Székesfejérvár város irjon fel az országgyűléshez, nem tartom helyesnek. Megmondom az okát. (Halljuk! Halljuk!) Mert ott van pl. a bécsi Reichsrath, a hol megalkották a korlátozó-rendszerbályokat, ami arra vezetett, hogy a rend-

őrség toladott be és ököre került a dolog, tehát az ököl-jog érvényesült ottan. Mi a nép képviselőit azért küldtük a parlamentbe, hogy a nép minden baját az ország színe előtt elmondja. Nem mondom azt, hogy ebben az egy alkalomban nem volna helyén, hogy a hosszú időpazarlást a sokkal magasabb szemponttal járó elvi harcok foglalják le, de a képviselők szólásszabadságát megszorítani nem kívánom, mert az veszélyes következményekkel járhatna. Vegyük tehát egyszerűen tudomásul az indítványt s térjünk felette a napirendre.

Kalocsay Alán: Méltóságos Főispán ur! Tekintetes törv. hat. közgyűlés! Igazán különös helyzetben érzem magam e pillanatokban, midőn a beadott indítvánnyal szemben, dacára az ezt indítványozó személye iránt érzett subjectiv nagybecsülésemnek, ellentétes álláspontot foglaltok el. Hiszen az indítvány egy oly testület részének mikénti parlamenti szereplését teszi kritika tárgyává, a melynek az ő koronázó város jóindulatából csekélységem is nem csak tagja, de jogot formál arra, hogy az ellenzék mostani küzdelmét szívvél, lélekkel helyeslje. Szinte zavarba hoz a felszólalás, melyet pro domo az indítványozó ellen kell tennem.

Hiszen eltekintve attól, hogy Töltényi ur a várost örök-haláljára kötelezte, de a jelen pillanatban nem érzem magam szerencsésnek... (Róday közbekiált: Szegény Töltényi!)... hogy álláspontjára helyezkedjem.

Ezek előrebocsátásával vagyok bátor egész tisztelettel kijelenteni, hogy csatlakozom tekintetes Nagy Ignác ur indítványához. Most pedig legyen szabad igénybe venni nagybecsült türelmüket. Vagyok bátor kijelenteni, hogy a legnagyobb tárgyilagossággal akarok a dologhoz szólni. Kétségtelen, nem vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy a napirend előtt kijelentett álláspontomat feladjam, mégis a beadott indítványhoz véleményemet akarom nyilvánítani. Elsősorban nagyságos polgármester ur engedelmével citálni vagyok bátor egy inczidenst, a mely éppen itt a teremben folyt le. Midőn Heves vármegyének a közös ügyi kiadások ötléből a kvóta-emelés ellen kiadott körirata olvastatott, e város közgyűlése egyhangú lelkesedéssel magáévá tette az indítványt és ez alkalommal a polgármester ur a következőket mondá: „Sajnálom, mindig sajnálom, valahányszor e teremben felhangzik a politika.“

Én nem csak követtem, de meg is tartottam az ígéret. Bátor vagyok nagyságod szavaira hivatkozni, és indítványozom, hogy ne politikáljunk. Kétségtelen ezután, hogy a benyújtott indítvánnyal szemben állást foglaltok. Kétségtelen, hogy e teremben is a numerus fog dönteni, de ennek a többségnek az igazság meghallgatása, azt hiszem, nem fog derogálni. Mert határozatban elítélendőnek tartom az indítvány egy passzusát, mely kritika tárgyává teszi a parlament működését. E szempont vezérel, midőn felelelem kéré szómat, méltóztassék elfogadni a napirendre térést. Indokaim a következő: Az ellenzék csak kötelességét teljesíti, midőn ellene szegül a kormány akciójának, melylyel az 1867-iki kiegyezést összehozó akarja. És teszi ezt minden megengedett eszközzel és védelmezi a nemzet szabadságát minden törekvéssel szemben, mely Deák Ferencz böles alkotását visszafeljeszteni akarja.

Ennélfogva nem vagyok képes belátni, hogy mi a tárgya ennek az indítványnak. (Közbekiáltások: Bizalomnyilvánítás!) Vajjon befolyásolni akarja-e a közgyűlés a parlament működését? Hiszen ez távol áll tőle. Talán terrorizálni akar? Lehetetlen, kétségtelen, hogy csak kritikát akar gyakorolni, ami teljesen tárgyaltan és czéltalan. Ha kihámozzuk az indítvány czafrangjaiból a magot, hát a bizalom manifesztálása marad belőle. Dokumentáljuk tehát az indítvány elfogadásával a hivatalos bizalmat.

Nem kívánom tovább fárasztani a közgyűlés figyelmét, miért is ismétlem, hogy Nagy Ignác ur indítványát méltóztassék elfogadni.

Fiáth Pál b. főispán: Egy észrevételek ki-

vának tenni. Meg vagyok győződve, hogy a hozandó határozatban a többség szólal meg, következőleg távol áll tőlünk a hivatalos bizalom nyilvánítása.

Lasits István: Midőn e teremben szét tekintek, nagyon sajnálom, hogy oly szép számmal jöttek össze az urak, de hogy rosszat ne tegyünk, fogadjuk el a napirendre térést.

Dr. Fanta Adolf: Nem pártállásomnál fogva szólalok fel, s mi most történik a parlamentben, az a kisebbség terrorizmusa a többség ellen. Ezt nem én mondom, ezt az „Egyet-értés“-ben olvastam. Pártolom Töltényi indítványát. („Hoch“ kiáltások)

Laufenauer Ferencz: Magam is arra a meggyőződésre jutottam, hogy tulajdonképpen nem is az obstrukció ellen irányul az indítvány, hanem czélja, bizalmat szavazni a kormány mellett. Nem helyes az indítvány ama passzusa, a mely csekély töredéket emleget. Hisz Horánszky és a leglelkesebb férfiak harcolnak, harcolnak Magyarországot vitális érdekeiért, az önálló vámtörületért. Én azt mondom, az isten éltesse őket sokáig, hogy teljesíthessék a haza érdekében kötelességüket. (Taps.)

Dr. Löwy Károly: Az előttem felszólalók politikai szempontból tették bírálat tárgyává az indítványt. Tartozunk bármely pártához, el kell ismerünk, hogy az obstrukció ma nem egyéb, mint a parlamentarizmus aláásása, és a kisebbség visszaélve jogával, a reakciót idézi elő, így aztán lehetetlen a parlamentnek legfontosabb kulturális érdekeink istápolása tekintetében kötelességét teljesítenie. Részemről azt hiszem, hogy helyesen cselekszünk, ha elfogadjuk Töltényi ur indítványát.

Tóth Arthur: Első sorban reflektálok a mai rendkívüli közgyűlésre, melyet érvényesnek el nem ismerhetek, mert abban a hitben vagyok, hogy ez csak természetes kifolyása annak a kormányhatalmi politikának, mely sajnos már a törvényhatóságok kebelébe is beférkőzött, hogy legyen ürügy az imádott bálvány előtt térdre borulni. Itt hallottuk egy indítvány fölolvását, melynek semmi értelme sincs. Hogy milyen rendszer megbuktatására irányul az ellenzék akciója, hivatkozom éppen egy kormánypárti képviselő levelére, melyben bevallja őszintén, hogy megundorodott attól a posványtól, melybe a kormánypárt belemerült.

Beszéde további fonálán élénk színekkel ostromozza a kormány garázdálkodását, felhozza a 3 milliós választásokat és végül abban konkludál, hogy voltaképpen az ellenzéknek, tünnetileg ki kellett volna vonulni a tremből, de igenis itt maradtunk — ugymond — mert nem akartuk megszerezni a kormánypártiaknak azt az örömet, hogy itten minden tiltakozás nélkül elhangozzék a kormány dicsőítése. Nagy Ignác indítványát fogadja el megtoldva azzal, hogy szavazzunk a kormánynak bizalmatlanságot.

Pénzes Imre kijelenti, hogy nem politikai, de a Bánffy és Dessenwffy-ügy után ilyen kormányt nem szavaz bizalmat! (Felkiáltások: Szavazzunk!)

Tóth Aladár: Nem kíván az indokok szaporításához hozzájárulni. Nem érti ezt a rendkívüli fölbuzdulást, aminek most itt tanui vagyunk. Mióta oly nagy bűn Magyarországon a politikai meggyőződést nyílt ábrázattal ki-mondani? Mi csak a mementot akarjuk a parlamenthez fölterjeszteni. Meg van győződve, hogy városunk képviselője az obstrukció mellett sohasem foglalt állást. Ajánlom, hogy az indítványt egész terjedelmében fogadjuk el s küldjük meg határozatunkat a társ törvényhatóságoknak. (Közbekiáltás: Felesleges, gondoskodjék arról a kormány!)

Kalocsay Alán személyes kérdésben felszólalva kijelenti, hogy ne fogadkozzék az előtte szóló ur semmire, mert annyira subjektív dolog, hogy ő minő állást foglal el az obstrukcióval szemben.

Fiáth Pál b. főispán fejtegeti ezután a kérdés jelentőségét, végzi azzal, hogy ő is helyesli az indítvány elfogadását.

Sáára Gyula pártolja Nagy Ignác indítványát.

Dr. Kuthy József szólására emelkedik.

Felkiáltások: Most jön a Mungó! Derültség.)
Daczára, hogy 24 év óta hivatal-főnöki állást foglalok el, de nem tudok egy embert sem megnevezni, akit rábírnai akartam volna, hogy szavazzon ide, vagy oda. Ezt mondván annak az urnak, aki azt mondta reám hogy Mungó.

Indítványozza különben, hogy Töltényi indítványának végső passzusát hagyjuk el. Uraim — folytatja — mióta eszemet birom és politikai meggyőződésem van, mindig a 67-es alap mellett voltam. Amenyire a magyar történelmet ismerem, a függetlenségi-pártnak létjogosultságát sohasem vettem tagadásba. Az eszmei harcot mindig rokonszenvvel kísértém. De a mostani harcra hol van az eszmei tartalma? A küzdelem Bánffy ellen. (Egy hang: Nem kár az!) Nem arra való az országgyűlés, hogy személyi harcot üzzön öt héten keresztül. Az ilyen harczmodort el kell itélni. Részemről nem tartom, hanem erkölcsi szempontból ítélem el. Az ilyen küzdelem árt a magyar szabadságnak. Fogadjuk el határozatképpen, hogy helytelenítjük az obstrukciót és kárhözhatjuk, de Töltényi indítványának hátsó részét ejtsük el.

Polgármester rövid felszólalása után
Trenkó József mondott egy kis rövid beszédet, nem fogadja el sem Töltényi, sem Nagy Ignác indítványát, hanem Kuthy indítványához szívesen hozzájárul, ha azt precizírozza jobban. Irjunk föl ugyanis a képviselőházhoz, hogy kevésnek tartjuk a mostani obstrukciót, miért is helyezze azt szélesebb alapokra, hogy az egész mameluktság szerte pusztuljon. Nagy Ignác a zárszó jogával él. Czáfolya azonban a felhozott érveket. Kuthy indítványát szorosnak tartja a sajátjával, miért is ezt eljogadásra ajánlja ismételve.

Fiáth Pál b. főispán fölteszi a kérdést zavazásra. Előbb a Saára Gyula indítványára zavaztak, ami kisebbségben maradvány, követelték a névszerint való zavazás, melyben 54 szavazóval 24 ellenében elfogadták a Töltényi-féle indítványt, amely csak annyiban volt az övé, mert nevét aláírta.

Nem-mel zavaztak:

Berregi József, Bernáth József, Bernáth Ignác, Boross Sándor, dr. Eder József, Farkas Mihály, Flaskár József, ifj. Fűster János, Gyurkovics Alajos, Horváth József, Horváth Mihály, Kalocsay Alán, Laufenauer Ferencz, Lasits István, Marshall Nándor, Nagy Ignác, Péntes Imre, Rakács Lajos, Rédey József, Richter József, dr. Saára Gyula, Szabó György, Trenkó József, Tóth Arthur.

A többi 54-et névszerint azért nem említjük meg, mert gyászkeretbe kellene neveiket befoglalni, ami sok nyomdafestéke kerülne. Mi szintén mondva, sajnáljuk tőlük ezt a kis öltés-többletet is.

Hus és borfogyasztási adók.

A zavazás eredményének kihirdetése után áttért a közgyűlés a 2. pont tárgyalására. A bizottsági tagok nagyrésze, kik megkötötték kötelelességüket, (leszavaztak) elhagyták a termet s így a jól megfogyott számú bizottsági tagok előtt adta elő Havranek József polgármester a pénzügyminiszter leiratát, melyben kéri, hogy a várossal, hogy a hus- és borfogyasztási adókat 75.000 frton megválthatja. A polgármester azonban ezt a város jelenlegi körülményei közt elfogadhatatlannak tartja, hanem ajánlja, hogy tegyen a város a főispán útján elterjesztést a miniszterhez, hogy 70.600 frtért ajánlódó a nevezett fogyasztási adókat megállítsa. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt.

Népkonyha.

A 3-i utolsó tárgya a növényvetés kérvénye, melyben egy felállítandó népkonyha költségeinek fedezéséhez 1000 frt segélyt kér. A polgármester előterjeszti a kérvényt, majd kiadja a növényvetés, különösen pedig a növényvetésnek népkonyha Szőgény-Marich Juliának az indítványát és előterjesztést tett, hogy a közgyűlés a szegény alakra megszavazott 1000 frtot használja a növényvetés rendelkezésére, ha az ajánlott a jölelki hölgyekkel egyesülve, a kifosztott szegények házában eszközölni, mivel más

helyiséget a jelen alkalommal nem bocsáthatnak rendelkezésükre. A dolog mikénti kivetele érdekében pedig a növényvetés védnöke értekezni fog a polgármesterrel és a szegény egyesület elnökével.

Fiáth Pál b. főispán, mivel más tárgyat nem volt, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Tóth Arthur és dr. Kuthy József biz. tagokat s ezzel a közgyűlést 6 órákor bezárta.

UJDONSÁGOK.

Székesfejérvár város közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta szokásos havi ülését **Fiáth Pál b. főispán** elnökelete alatt. Jelen voltak **Havranek József,** kir. tanácsos, polgármester, **Alaghy Dezső, Tóth Arthur, dr. Saára Gyula, Tóth Aladár, dr. Löwy Károly, dr. Eisenbarth Károly, dr. Fanta Adolf, Diabella György** bizottsági tagok, **Plossok Ferencz** pénzügyigazgató, **Tóth István** főjegyző, **Fittler Béla** tisztviselő, **dr. Birbauer Viktor** főorvos, **Kovács Elek** árvaszéki ülnök, **Gadics György** kir. mérnök, **Ujházy Sándor** kir. ügyész, **gróf Festetics Bennó** kir. tanfelügyelő. Háromrendbeli miniszteri rendelet tudomásul vétele után egy kiveteles nőülési engedélyért való kérvényt pártolólaj terjesztettek föl a honvédelmi miniszterhez. **Seidel Lajos** volt rendőrfőkapitány fejelemi ügyéből kifolyólag a városnak kártérítés iránti pöre van, melynek tárgyalási határidejéül f. hó 22-ike tűzött ki. Minthogy azonban az előiratok a kir. táblánál fektésznek, az eljáró kir. törvényszék megkérésére határozatott el oly irányban, hogy ez a terminus eltolandó lenne. **Tamás Vilmos** felsővárosi plébános idő előtt szüretelt, miért is a kapitányi hivatal 5 frt pénzbírsággal sújtotta, (Tóth Arthur közbekiált: Kevés!) Ez ellen felebbezett a terhelt. A bizottság helyesnek találta a kapitányi intézkedést, miért is a felebbezés elutasításával az i. foku határozat jóváhagyatott. Hasonló ügyért fejenként 5-5 frt bírsággal sújtattak **Antal Ferencz, Pintér István** és **Hammer Ferencz** szőlősgazdák, akikre nézve szintén helybenhagyták az i. foku határozatot. **Radics János** és **Liszi János** legeltették **Almássy János** kukoricáját. A kár felbecsültetvén, az az eljárási költségekkel együtt 15 frt 10 krt tett ki. A kapitányság a kár megtérítésén kívül fejenként 10-10 forint strofot húzott a kártevők nyakába. Ez ellen aztán felebbeztek. A bíróság azonban elutasította a felebbezőket. **Szabó Istvánné** szül. Balog Zsófia, az Ezres tanya tulajdonosnője legeltette szomszédja rétjét. Mezőrendőri kihágás czimén az okozott 5 frt kár megtérítésében és 15 frt rendbírságban marasztaltattott el a kapitányság által. Sokalván a kirótt bírságot, felebbezett ellene. A bizottság tekintettel, hogy nevezettnek többször volt alkalmá hasonló rendbírságok fizetésére, az i. foku határozatot helybenhagyta. A **Szárca-utca** 8 háztulajdonosa fejenként 16-25 négyzet méter területet elfoglalt a városi uttestből. A tanács elrendelte, hogy menjenek vissza az eredeti határvonalra. Ez ellen a határozat ellen felebbeztek az illetők, elmondva, hogy már 50 éve bírják az elfoglalt területet, sőt a legújabb telekkönyvi betétek az ő álláspontját igazolják. Hosszabb vita fejlődött ki e tárgyalás, a melyben **Saára Gyula** a felebbezőknek ad igazat, mert a város joga tényleg elévült, de ha nem is így állana a dolog, mint szigorúan magánjogi kérdésben csakis a rendes bíróság van hivatva dönten. Polgármester fel-

szólása után úgy határozott, hogy az egyszemélyes kiadatka a mérnöki hivatalnak alaposabb információ megtétele czéljából. A **főorvos** jelenti, hogy a város egészségügyi állapota október hónap általában kedvezőbbnek mondható az előző havinál. Születés és hóban a város területén 167 gyermek, meghalt 57 egyén. Házasságra lépett 13 pár. A városi kórházban születt. 30-án ápolás alatt volt 32, október folyamán fölvételt nyert 29 beteg. Az **árvaszéki ülnök** jelentése szerint október hónap gyámság alatt állott 2399 egyén. A gyámpénztár bevételei 46.886 frt 43 krt, kiadásai 17.212 frt 03 krt tesznek. Október végével a készpénz maradvány 29.674 frt 60 krt volt. A **pénzügyigazgató** jelenti, hogy f. évi október 31-én az összes állami adóhátralékok 124.454 frt 40 krt-ra ruktak. A hó folyamán a város területén 1065 zálogolás ejtetett meg és 817 árverezés tüzetett ki. A városi adózók javára összesen 24.391 frt 52 krt iratott le jégkár czimén. A főmérnök jelentésével kapcsolatosan **Fittler Béla** tölszólalt az iránt, hogy a legutóbbi orsz. vásár alkalmával oly sokan jöttek a városba a palotai és zichyfalvai állomásokról, hogy sokan lemaradtak a vonatról, sőt a tulzsufolt kocsiából igen sokan a **kocsi lépcsőin** tették meg az utat Fejérvárig. A panasz alaposnak találattván, a szombathelyi m. kir. államvasuti üzletvezetőség megkerestetni határozatott, hogy vásárnapokon több kocsi járasson ezen a vonalszakaszon. Főispán ezután megköszönve a tagok szives részvételét, az ülést 11 óra után 5 perccel berekesztette.

— **Talált tárgy.** **Füsth János** és **Molnár Florián** csendorók a keresztesi országúton f. hó 7-én este 9 órakor egy lo pokrócot találtak, melyet valószínű a moóri vásárról jövet vesztett el valaki. Igazoltt tulajdonosa átveheti a keresztesi községi előljárásnál.

— **Fairtók.** A déli vasut igazgatósága jó példával jár elő a fásítás terén, midőn a vonal mentét fákkal ültetetti be. Ezen szép fiatal fák közül, a mint a **szabadbattyányi** pályamester panaszolja, az ottani béresek 11 szép kis körisfát kivágtak ostornyének. A déli vasut igazgatósága a tetteseket megbüntetteti és 5 frt 50 krt kártérítést megteríteni kéri.

— **Szabadbattyányi bucsu.** Nem igen sokott elmúlt a falusi bucsu a nélkül, hogy kisebb nagyobb összeütközésnek ne lett volna színhelye a falu koresmájá. **Szabadbattyány** sem akart hát kivétel lenni. F. hó 6-án volt a bucsu és este felé mikor a karcos már kezdte hatását kifejteni, a legények nagyon hangosan kezdtek lenni a koresmában. Hogy a legények össze ne kapjanak, **Csuk Pál** és **Magyar János** éjjeli örök a koresmába mentek, hogy őket csitítsák. Alig tették be azonban a lábukat, elébük állott **Szombat János**, a falu rossza, ki jeles verekedő hírében áll és beléjük kötött. Magyar arcát végig karmolta, **Csuk Pál** orrára pedig hatalmas csapást mért, állítólag bosszúból, mivel az ő fia miatt, kit szintén verekedés közben szurt meg, kellett egy hónapot ülnie. Az orvosi látlelet és vallomások alapján feljelentették a járásbírósnak.

— **Éjjeli csendzavaró.** Rossz álma volt a mult hó 30-án **Farkas Lajos** **polgárdi** lakosnak s ez annyira bántotta, hogy mikor álamból feljédt, nem tudott többé elaludni. Kiment tehát a faluba, gondolta, hogy majd ha kijárja magát, újra meglepi a jótékony álom pillait. A faluban csend uralkodott, még az éji bogár sem repdesett s a fáradt emberek edes volt a munka után a nyugalom. Szörnyen bántotta ez **Farkast**. Feltámadt benne az irigység kaján ördöge s azt gondolva, ha én nem alszom, ti se nyugodjatok, neki esett **Pöllák Lajos** ablakának és elkezdte eszeveszetten verni. A gazda

kijött, azt gondolta, hogy tán keresi valaki. Ekkor meg az ablak helyett ennek esett, szidta a zsidóját, a feleségét, mindenét és az útlegeles végzetessé válhatott volna Pollákra, ha nem jön Buchwald Lajos és meg nem szabadítja őt. Ugyanezen éjjel bevverte Bányász János asztalosmester ablakait is. Ugy látszik betegsége az álmatlanság, mivel nem első eset, hogy így megzavarja a falu nyugalmát. Az esetet bizonyítja Pál István az éjjeli őr, Buchwald Lajos és Bányász János. A telvett jegyzőkönyvnek alapján feljelentették a helybeli kir. járásbíró-ságnál.

Angyalcsináló orvos. Feltűnést keltő letartóztatásról értesít bennünket *gyíngy* levelezőnk. Letartóztaták ugyanis Weinberger Béla ottani gyakorló orvost, kit többrendbeli magzat elhajtás sötét gyanujával terhelnek. Egyik esetet egy házaspár vallomása sütötte rá, másikat pedig egy vadházasságban élő asszony, ki halálos ágyán bevallotta, hogy Weinberger Béla titolt műtétet végzett rajta, melybe aztán bele is halt. Az orvost mindent tagad, csak azt ismeri el, hogy az asszonyok jártak nála. Ugy látszik, hogy az orvos üzletszerűleg üzte a sötét bünt. Letartóztaták őt és erélyesen gyűjtik ellene a vádak.

— **Zsebmetszők.** A *veneczei* vásár alkalmával úv. Tóth Andrásné szül. Mike Katalin *veneczei* lakosnőnek elveszett zsebéből 15 frt 16 krt tartalmazó börtárczája. Ugyancsak ez alkalommal Nagy Mária *pillitz-tanyai* lakosnőnek 23 frtja. A csendőrzárór megindította nyomozást, mely alkalommal Rosenfeld, egy már Budapestről is, zsebmetszés miatt kiltott, egyénre esett a gyanu, kit a vásárokon 3 társnő kíséretében gyakorta látni. Rosenfeld nem ismeri be a tettet s a motozás alkalmából nem is találta meg nála a pénzből semmit, mert ott valószínűleg társnőnek adta Rosenfeldet feljelentették társ őt pedig keresik.

— **Itélet.** A budapesti kir. büntető törvényszék orgazdaság miatt vádolt Körbler János *szári* (Fejér m.) illetőségű 27 éves, róm. kath. nőten, büntetlen előéletű napszámost bűnösnek ítélte s ezért 1 havi fogházzal és polit. jogainak ugyanezen időre való elvesztésével sújtotta.

— **Rendőrségi hír.** Ács. Csapucha József, Szollás (Komárom m.) illetőségű csavargót közszemérem elleni kihágás és közbotrányt okozó magaviselete miatt 5 ftrra esetleg egy napi el-rásra ítélte.

KÜLÖNFÉLE.

□ **Hülyék menháza.** Magyarországon a legutolsó népszámlálás adatai szerint 15.804 hülye egyén él s ezek számára egyetlen állami intézet áll fenn, a melybe csak gyermekeket helyeznek el. A felnőttek szakszerű ápolásáról és foglalkoztatásáról mindez ideig nem történt gondoskodás s ezek a község rémei maradnak s bárha látszólag ártalmatlanok, soha sem biztos senki sem, hogy egy ilyen szerencsétlen felizgatott pillanatában nem-e őt fogja életveszélyesen megsebesíteni. Ez történt nem régen, amidőn egy ilyen felizgatott szerencsétlen a gyanutlanul haladó községi bírót szurta le egy konyhakéssel. Ezeknek a szerencsétleneknek csak zárt intézetekben van helyük, a hol gondos ápolásban van részük s a hol megfelelő foglalkozással telik el az idejük. Ilyen intézetet létesített a „Szeretets” országos egyesület, mely hazánk fekkölti lelki hercegprímásának Vaszary Károlynak védnöksége alatt alakult meg s a melynek elnökei gróf Batthyány Gézáé és Rakovszky István — Budán a legegészségesebb helyen, a mely intézet december hóban nyílik meg. Ez intézetben 600, 400 és 250 ftr évi díjért fogadnak el ápolásra 10 éven felüli mindkét nembeli hülye egyéneket, azonkívül vannak ingyenes helyek is vagyontalan hülyék számára. Jelentkezni lehet Scherer István egyesületi titkárnál (Budapest, VIII. Sándor-utca 38. sz. a.), a ki a szükséges utbaigazítást, s bővebb felvilágosítást bárkinek szívesen megadja.

□ **Metalizált halott.** Minden évben, halottak

napján, egy párisi család virágot visz ki a Pére-Lachaise temetőbe, a hol egy sírboltban, hármas füvegekoporsóban, nyugszik a metalizált halott. Egy Varcot nevű orvos találta föl azt az eljárást, melylyel a holttestből ércszobor válik. A holttestet megmossák kátránsavval, bemázolják ezüst-nitráttal, azután galvanoplasztikai fürdőbe mártják, végül félmilliméternyi ezüstnitrát-talapatra teszik. Es a tetem olyan marad, a minő a halál percében volt — csodálatos hasonlósággal, csodálatos elevenséggel konzerválódva örökre. Talán ez a jövő zenéje Nem lesz többé síremlék, a halott önmagának lesz szobra.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fölkérjük lapunk vidéki híveit, hogy hozzánk címzett leveleiket, vagy közleményeiket ne a szerkesztő nevére címezzék, hanem a lap nevére, mert Német Ödön ur gyakran nincs itthon. Igen természetes tehát, hogy az ő magánleveleit föl nem bonthatja a szerkesztőség, hanem utána küldi. Így aztán mire a kézirat visszakertül hozzánk, már hasznavehetetlen abból az egyszerű okból, mert idejét multá.

Fuit. Budapest, IX. ker. Liliom-utca 39-ik szám I. em.

Előfizető Bodajk. Más lapokban megjelent közlemények megzafolására, ha a közérdek nem kívénja, nem vállalkozunk. Tessék az illető lapokhoz fordulni.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Magyar Általános Köszénbánya részvény társulattól Budapesten a

tatai köszénbányák

kizárólagos képviselőt Székesfejérvár és vidékére átvettem és szénét itt állandóan raktáron tartom.

A hazai széntermékek közt a **tatai szén** első helyet foglal el és a porosz szénhez hasonlóan, legkisebb salakot sem és nagyon kevés hamut hagy hátra, miért is szobafűtésre kiválóan alkalmas.

Kérem a tisztelt fogyasztó közönséget, hogy erről magának meggyőződést szerezni és megrendelésekkel fölkeresni sziveskedjék.

RAKTÁR: a teherpályaudvar bejárójával szemben, a Keszei-féle székgyárban.

Iroda:

Tisztelettel

Sas-utca 5.

WEISZ JÓZSEF.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénzt megtakarító.

*** Darabja 3 frt. ***

A penge ***csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megredezhető:

Pollák Sándor főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

ALAPITTATOTT 1858. évben.	PFINN JÓZSEF	TELEFON SZÁM 79.
TELEP Palotai-utca 23.	„CONCORDIA“	Sürgöry ezim: Concordia. Székesfehérvár.
TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA		
Székesfehérvárott, sas-, Jókai- és iskola-utca sarkán a „Fekete Sas” szálloda átellenében		
SIRKOSZORUK.		SIRKOSZORUK.
A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak. Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. 70. — 5 Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek!		

Nyomatott Számmér Imréné, Székesfejérvárott.